UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. iii. post d[omi]nica[m] in passione. Ser[mo]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

lum. ¶Tertia eſt beniuolentia inuitatio
nis: qꝛ vniuerſaliter oēs dulciter inuitat
ad gratiā ſuſcipiendā. Dicit aūt euange/
liū. In nouiſſimo autē feſtiuitatis die ma
gno ſtabat ieſ⁹ ꝛ clamabat dicēs. Si qͣs
ſitit ꝛc̄. Chryſ. Cū receſſuri eſſent domū
celebrata feſtiuitate dn̄s dat eis viatica
ad ſalutē. Stabat ergo ꝛ clamabat ꝓpter
turbe multitudinē in quo etiā oñdit fer/
uorē affectiōis. Si quis ſitit. loqͭtur gn̄ali
ter nullū excipiendo cuiuſcūqꝫ ſtatus aut
ꝯditōis. Chry. acſi diceret Neinē ncītate
aut violentia traho: ſꝫ ſi qͣs ſitit. i. habꝫ de
ſideriū multū hūc voco. Ad hāc aūt ſpūa
lem ſitim neceſſariū eſt ꝙ ſit hō vacu⁹ ab
amore mūdi. Aug⁹. Si habitat in te āor
mūdi nō eſt q̄ intret amor dei. Vas es ſꝫ
plenus es: fūde qͦ habes vt recipias qͦ
nō habes: fūde amorē ſeculi vt implearis
amore dei. Sequit᷑. Qui credit in me flu/
mina de ventre ei⁹ fluent aq̄ viue. Chryſ.
Flumina dicit ꝛ nō flumē: copioſitatē inſi
nuans. viuā aquā dicit agērem ſp̄. Spūs
em̄ ſcti gr̄a cū in mentē intrauerit ꝛ firma
ta fuerit omni fonte magis manat ꝛ neqꝫ
deficit neqꝫ ſtat. Per ventrē aūt vt dicit
Aug⁹. intelligitur conſciētia cordis. Si/
tiatis ergo chariſſimi vt dn̄s det aquā vi
uā. Et ad id int᷑ cet᷑a valꝫ ꝯſideratio mor
tis. Exemplū legitur. Cū ꝑ edificāda ec/
cleſia aperire᷑ ſepulcꝝ cuiuſdā comitꝫ appa
ruit horribilis bufo ſuꝑ faciē ei⁹ ꝛ alij mul
ti vermes ꝛ ſerpentes ad quoꝝ aſpectum
ꝛ terrorem homines reſilierūt. Quod au
diens fili⁹ eiuſdē comitꝫ acceſſit: ꝛ viſa pa
terna carne ꝛ ſanie ꝛ vermiū diuerſitate
horrere cepit ꝛ meſtus cogitare de morte
ꝛ ꝙ vane eſſent diuitie mundi: delicie: et
honores. Vn̄ relictis omnibus aufugit
cogitans illū fore beatū qui pro chr̄o fie/
ret pauper. Qui omibus diuitijs ꝛ hono
ribus ſpretis in extrema pauꝑtate toto tē
pore vite ſue vixit chr̄o deuotiſſime ſer/
uiēs. Unde tandē rome veniēs in domo
cuiuſdam cardinalis ſub gradu iacens mi
grauit ad dn̄m. Quo mortuo omēs cāpa
ne vrbis ꝑ ſe ſonuerūt. Unde ptꝫ q̄ntum
prodeſt ad mūdi cōtēptū ꝯſideratio mor
tis. Vn̄ Ber. Quid fetidius humano ca
dauere: quid horribili⁹ morte hominis:
Quid ergo proſunt diuitie: quid delicie:
quid honores ꝛc̄.

¶Tertius articul⁹. Audiſtis. ꝛc̄. Si q̄
reretur ſingillatim a q̄libꝫ. An vel/
les mori in ſtatu in quo vitam ducis: Cre
do rn̄deret: nō. De q̄nq̄ginta milibus vix
vn⁹ diceret ꝯrīn. Quid igr̄ expectatꝫ: ſtul
ta fiducia: dicitis Solo gemitu ſaluatur
homo. Audite quid di. l. Qui in carcerē
ff. qͦ met⁹ cā. Cōtractus initus cū incar
cerato a detrudente vel eius participe nō
valet. ideo qꝛ p̄ſumitur inuolūtarius. Po
ne caſum ꝛ applica notādo illud Aug. li.
de penitētia: qͦ ꝛ habetur de pe. diſ. vij.
Nullus expectet qn̄ peccare nō poteſt: ar/
bitrij querit libertatē vt delere poſſit cō/
miſſa non neceſſitatē. Ideo bene dicit᷑ vt
Eſa. lv. Querite dn̄m dum inueniri pōt

¶Feria. iij. poſt dn̄icā in paſſione. Ser.

Ecce aſcen
ꝛc̄. Paueant oēs habitan
tes in vniuerſa terra deū
daniel᷑. Dan̄. xiiij. Quicūqꝫ volunt aſcen/
dere hieroſolymā multum cauere debent
offenſam. ad quod valere poteſt cōſidera
tio hiſtorie que habet᷑ in epiſtola vbi ſūt
tria cōſideranda. ¶Primū eſt malicie ꝑ/
uerſitas qꝛ voluerunt babylonij interfice/
re danielē q̄ innocentiſſim⁹ erat. ij. Tim.
iij. Mali homines ꝛ ſeductores ꝓficient
in peius. ¶Scd̄m eſt innocentie vtilitas
quia daniel ꝓpter innocentiā ſuam p̄ſer/
uatus eſt ꝛ ei dn̄s de neceſſario victu ꝓ/
uidit. Ps̄. Nō ꝑuabis bonis ꝛc̄. ¶Ter/
tiū eſt iuſticie eq̄tas qꝛ illi q̄ ꝓcurauerant
mortē danielis poſtea in lacū leonū miſſi
ſunt. Prouer. xxvj. Qui fodit foueam in
cidet in eā. ꝛ q̄ voluit lapidē reuertet᷑ in
eum.

¶Ecce. ꝛc̄.

Primus articul⁹. An in chriſto fue/
rit triſticia paſſionis: Q, non. Pro/
uerbioꝝ. xij. Non contriſtabit iuſtū quic/
quid ei acciderit. ¶Contra. Matthei.
xxvj. Triſtis eſt anima mea ꝛc̄. ¶Reſpon
det Bonauētura. in. iij. diſtinctione. xv.
Triplex eſt triſticia. Quedam eſt preter
rōnis imperiū que ꝯſurgit ex quadam ne

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ceſſitate ꝛ ſurreptione: ſicut ṗmi mot⁹. et
hec quidē cōis eſt ſapiētib⁊ ꝛ inſipiētib⁊.
Alia eſt ꝯtra rectū ratōis iudiciū in qua
ratio ſubijcit̄ ſenſualitati ſic vt ꝯturbetur
Tertia eſt ſubiecta rōis imperio ꝛ iudi//
cio qn̄ quis triſtat̄ rōne dictāte ꝛ ſuadēte
talit̄ ꝛ tantū triſtari debere. Duob⁊ ṗmis
modis nō fuit in chr̄o triſticia: ſed tm̄ ter
tio mō. Hec Bonauen. ¶ Pro fundamē
to. In ſapiente nō cadit de facili neq̃ ſine
cauſa magna triſticia: q꞉ vt Ouidi⁹ in tri
ſtibus dicit: Fert ſapiēs om̄is caſus pati//
enter amaros. Et Macrobi⁹: Fortis ani
eſt aduerſa fortiter tolerare. Certū eſt āt
chr̄m fortiſſimū aīm habuiſſe. Querit̄ g̊:
An in chr̄o ꝛc. Dic r̄nſio. vt ſup. Ex qua
ꝯclude ꝙoēm triſticiā quā chr̄s ſuſtinuit:
ip̄e ex rōnis iudicio pro nobis aſſumpſit.
Nā ꝓ nobis: nō ꝓ ſe triſtabat̄. Aug⁹. ſup
Bti immaculati. Doles dn̄e: nō tua vul//
nera ſed mea: nō tuā mortē ſed meā infir
mitatē. Vn̄ vt d̄t Bern. Fleuit ꝓ pctīs
nr̄is: nō ꝓ penis ſui corpis. Audite ingra
tiſſimi pctōres: vſurarij ꝛ hmōi: Pro vob
dolet pijſſim⁹ ieſus: dolete g̊ et vos cum
eo. Nā ꝛ ip̄e lugentib⁊: benedictiōez. ridē//
tib⁊ ṗo maledictiōz dedit. Matth. v. Be
ati qui lugēt ꝛc. Et Lu. vj. Ve vobis q̄ ri
detis. ¶ Figura Joā. vij. in euāgelio hod.
Chr̄s noluit aſcēdere ad diē feſtū a ṗnci//
pio: qn̄. ſ. epulis ꝛ vanitatib⁊ vacabāt: ſed
circa mediū feſtiuitatis aſcēdit in occulto
Erat āt illa feſtiuitas tabernacloꝝ. Spi//
ritualit̄ ṗo nō vult chr̄s eſſe cū leticia mū
dana: ſed magis vbi eſt triſticia ꝛ gemit⁹:
ſicut ī illis qui recognoſcētes ſe ꝑegrinos
et ꝙ in tabernaclis habitātes ꝓ pctīs ge//
muīt. Aug. Aſcēdit in occulto vt ſignifica//
ret ſeipm̄ eſſe in occulto. Et in ipſo die fe
ſto latebat: q꞉ ip̄e dies feſtus mēbra chr̄i
ꝑegrinantia ſ̄cabat. Ille em̄ eſt in taber//
naculis qui ſe in mūdo intelligit peregrinū
eſſe In ſcenophegia aūt erat celebratō ta
bernaculoꝝ.

S Ecūdus arti. In euāgelio qd̄ ſcribit̄
Joā. vij. Chr̄s nos docet mūdi glo//
riā fugere vt ſue paſſioni ꝯformemur: et
ſic hierl̄ymam aſcendem⁹: vbi ſunt Notā
de tres ꝯſideratiōes.

¶ Prima tēporalis.
¶ Scd̄a localis.
¶ Tertia ꝑſonalis

Prima igit̄ ꝛc. ſ. tēporis vite p̄ntis: cū dn̄s
dicit Tp̄s meū nōdum aduenit. Pro c⁹
declaratiōe Notandū ꝙ ſicut d̄t euāgeliū
Erat in ꝓximo dies feſt⁹ iudoꝝ ſcenophe
gia: qd̄ ſic d̄r: a ſcenos qd̄ ē vmbra: ꝛ pha//
gin qd̄ eſt comedere. quia tūc in vmbra
ramoꝝ comedebāt in memoriā tabernacu
loꝝ ī quib⁊ habitauerāt patres eoꝝ. xl. an//
nis in deſerto. Dixerūt g̊ fratres. i. ꝯſan//
guinei dn̄i ad eū: Tranſi hinc ꝛ vade in iu
deam: vt et diſ. vi. o. q̄ tu facis ꝛc. Chryſ.
Quia humanā gl̄iam requirebāt: iō in eū
nō credebāt. Dixit g̊ eis ieſus. Tempus
meū nondū aduenit. i. tp̄s gl̄ie mee mani//
feſtande. Tp̄s aūt veſtꝝ. ſ. mundane gl̄ie
ſemꝑ eſt paratū: q꞉ vicz mundani eadē a//
mant ꝗ mūdus et mūdo ꝯſentiunt. Ideo
gloria mūdi eſt eis parata in p̄nti vita: vt
exponit Aug⁹. Iō dicit: nō pōt mūdus
. ſ. mūdani odiſſe vos: me aūt odit: q꞉ ego
teſtimoniū ꝑhibeo de illo: q꞉ oꝑa eius ſūt
mala. Chry. g. d. Qualr̄ mūdus eos odit
qui eadē cū ipo volunt et ꝓ ijſdem ſtudēt:
me aūt odit qm̄ ego redarguo eū. In hac
ergo r̄nſione oſtendit dn̄s qm̄ tp̄us glorie
maloꝝ eſt in p̄ſenti vita: vbi mali florent
Job. xxj. Ducūt in bonis dies ſuos: et in
puncto ad inferna deſcendūt. Tēpus aūt
glorie bonoꝝ erit in futo. Vn̄ Aug⁹. Si//
mus recti corde: tēpus gl̄ie noſtre nōdum
aduenit. ¶ Scd̄a eſt ꝯſideratio localis. ſ.
loci in q̄ viuim⁹: in quo nō eſt q̄renda gl̄ia
mūdi. Vn̄ dn̄s noluit ad ꝑſuaſionē ꝯſan//
guineoꝝ ire hierl̄m vt laudaret̄ ibi. Imo
dixit eis. Vos aſcēdite ad diem feſtū hūc
. ſ. ad feſtū tp̄alis leticie ꝛ gl̄ie. Ego aūt nō
aſcēdam. ſ. ſicut vultis ꝓpter mūdi gl̄iam
in ṗncipio. ſ. ſolennitatis qn̄ magis vaca//
bāt epulis et leticie: Tūc em̄ nō eſt tp̄us
aptū doctrine. O, autē dicit: Vos aſcen
dite ꝛc. nō p̄cipiendo aut ꝯſulēdo: ſed pre//
nūciatiue ꝛ ꝑmiſſiue dixit. Hec aūt cū di//
xiſſet: manſit in galilea. Beda. Myſtice ꝑ
hoc deſignat̄: ꝙ ſingulis carnalib⁊ gl̄iam
humanā q̄rētib⁊ dn̄s manet q̄ nō migrāt
de vicijs ad virtutes. Poſtq̄ȝ aūt aſcende
runt fratres e⁹: q̄ſi duob⁊ dieb⁊ trāſactꝫ: tūc
et ipſe aſcēdit ad diez feſtū: nō manifeſte:
ſed quaſi in occulto: quia nō querebat glo
riam tp̄alem. Beda. Occulte aſcēdit: q̄a

omnis glĩa ei⁹ eſt ab intus.i.de corde pu
ro ꝛ ꝯſciẽtia bona. Docuit ḡ chr̃s q̃m in
hoc mũdo nõ eſt gl̃iandũ. Q̃d etiã palam
oſtẽdunt tres ꝯditiones hui⁹ mũdi. Tũ
quia locus eſt laborioſus. Vñ Gen.iij. dr̃
dñs Ade. In ſudore vult⁹ tui veſceꝛ̃ pa
ne tuo: ꝛ donec ꝛc̃. Tũ quia locus doloro
ſus. Eſt em̃ locus exilij: vbi flendũ eſt: nõ
gaudendũ. Ps̃. Sup flumina babylonis
illic ſedim⁹ ꝛ fleuim⁹ ꝛc̃. Tum qꝛ loc⁹ pi
culoſus: io mari ꝯpatur Eccĩ.xliij. Qui
nauigãt mare: enarrãt picula eius.
¶Tertia ꝯſideratio pſonalis.i. hoim̃ q̃
freq̃nter laudant vituperanda: ꝛ vitupant
laudanda. ſicut pꝫ in euãgelio de his qui
chr̃m vitupabant. Iõ laus et gl̃ia hoim̃ ẽ
ꝯtemnẽda: qꝛ fallax. Vñ dicit euãg. Iu/
dei q̃rebãt eũ in die feſto: et dicebãt: Vbi
eſt ille: et murmur mult⁹ erat in turba ď
eo. Quidã em̃ dicebãt: qꝛ bon⁹ eſt: Alij ãt
nõ: ſed ſeducit turbas. Nõ tñ palam loq̃/
baẛ de eo pꝑter metũ iudeoꝝ. Aug. Qui/
cꝫ emicuerit in aliq̃: alij dicũt/ bonus eſt:
alij dicũt/ nõ: ſed ſeducit turbas. Notan/
dũ aũt ſm Chryſ. ꝙ trib⁹ modis q̃s pec/
care põt ꝯtra veritatẽ. ¶Primo ꝯtra ve
ritatẽ p timore tacẽdo. De hmõi dr̃ Alij
dicebãt: qꝛ bon⁹ eſt: ſed nemo eoꝝ palã lo
quebaẛ. ¶Scd̃o veritatẽ in mendacium
cõmutãdo. De hmõi ſubdiẛ: Alij aũt nõ.
ſed ſeducit turbas. Aug. Vtercꝫ reus ẽ.
ꝛ qui veritatẽ tacet q̃ñ.i. dicẽda eſt: Et q̃
mendaciũ dr̃: Ille qꝛ prodeſſe ñ vult: iſte
quia nocere deſiderat. ¶Tertio: veritatẽ
nõ defendẽdo. De hmõi dr̃ Mult⁹ erat
murmur de eo in turba. Murmurabant
vticꝫ quidã de eo ꝙ pharifei chr̃m pſeq̃/
bantur: ſed tñ eũ nõ defendebãt: nec ap/
te reſiſtere audebãt. Cũ tamẽ dicat ſapi/
ens Eccĩ.iiij. Vſcꝫ ad mortẽ certa p iuſti
cia. Patet ergo ꝙ nõ multũ eſt curanduꝫ
de humana gl̃ia. Nam vt dicit Gregori⁹
Quid pdeſt ſi oẽs laudẽt: ꝛ ꝯſcientia ac/
cuſet: Aut quid poterit obeſſe ſi omnes
derogent: et ꝯſciẽtia defendat. Ex omni/
bus ḡ ſupradictis patꝫ fugiendũ munda
nam leticiã aut gl̃iam. Vñ Galter⁹ in alex
and. ꝙ friuola gl̃ia mundi: ꝙ rex fugitiu⁹
bonos. ¶Exemplũ legiẛ in li. de donis: ꝙ
ſm ꝯſuetudinẽ cuiuſdã ciuitatꝭ Iuuenes
equitabant cum gaudio hui⁹ ſeculi tenen
tes laruas turpiſſimas chorizando p vil
lã: quos plebanus in ambone pluries mo
nuit vt deſiſterẽt: ſꝫ noluerũt. Et ecce ſubi
to in die feſto in ſpecie viroꝝ et mulierũ
maxia demonũ mltitudo ſe ꝯiũxit illis
chorizãdo cũ illis. Tũc vulgo cãtãte vox
diabolica audita eſt: q̃ me amauerũt ꝛ mi
hi ſeruierũt: modo mecũ erũt: ꝛ ſubito ap
ta ẽ terra: cũ igne cũctos ſubito ad iĩfernũ
abſorbuit. Patꝫ ḡ q̃m vt dr̃. Eccs̃.i. Va
nitas vanitatũ. ꝛc̃.

Terti⁹ art. ꝛc̃. Notate ḡ q̃d dr̃ ď ꝯſe.
diſt.iij. Celebritatẽ. Nõ decꝫ vt mẽ
bra a capite diſcrepẽt: aut aliter gerãt Iõ
nõ decꝫ xp̃ianos mũdi gl̃iaꝫ amare: cũ chr̃s
eã fugerit Nã ſicut dr̃ Inſtituto ď re mili
tari. Milites habẽt hr̃e ſtigma ſui pncı/
pis. Notate. ſiq̃s de exercitu regis gerit ſi
gnũ aduerſarij: licꝫ clamet: viuat rex: cẽſe
tur pditor. Expõe ꝛ applica notãdo illud
Deutero.xiij. Dñm deũ vr̃m ſequimini: ꝛ
eum timete.

¶Fer.iiij. poſt do.
in paſſione ſermo.

Ecce aſcendi.

Ego dñs leges meas cuſtodite
Leui.xix. Hoc audite: ſi vultis
aſcẽdere hieroſolymã: ad q̃d nc̃ariũ eſt ob
ſeruare q̃d habeẛ in ep̃la. q̃ diuidi pt̃ i tres
ptes. ¶Pr̃o poniẛ legalis phibitio. ne.ſ.
dãnũ aut nocumentũ pximo inferam⁹ aut
deſiderem⁹. Vñ dr̃ Non facieꝭ furtũ. ꝛc̃.
vſcꝫ ibi. nec memor eris iniurie ciuiũ tuoꝝ.
¶Scd̃o poniẛ phibitõis gñalis rõ. cũ dr̃
Diliges amicũ.i. pximũ tuũ ſicut te ipm̃.
Hec em̃ rõ eſt q̃re pximo nõ eſt faciẽda in
iuria: qꝛ diligere eũ debes. ¶Tertio põiẛ
rõis ſpalis ꝯfirmatio. cũ di. Leui.ix. Ego
dñs: leges meas cuſtodite. Ego ei ſũ dñs
de⁹ vr̃ Iõ mihi debetis obedire.

¶Salutatio.

¶Ecce. ꝛc̃.

Rim⁹ art. An paſſiones timoꝝ ꝛ tri/
ſticie ꝛ hmõi defectus fuerint in xp̃o a
natura aut a voluntate: Q, ꝙ natura fue
rint in eo a pma ſua origie. Cõtra. mgr̃ in
lr̃a in.i. diſt.xv. Ex ſola volũtate miſerati